

Ministerie van Algemene Zaken  
T.a.v. de onderhandelaars  
Binnenhof 19  
2500 AE DEN HAAG

Datum 23 maart 2012  
Kenmerk 3407325  
Betreft Overdracht verantwoordelijkheid scholenbouw naar VO-besturen

Geachte onderhandelaars,

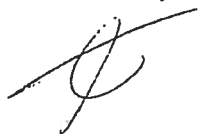
Overdracht van de verantwoordelijkheid voor scholenbouw van gemeenten naar besturen in het voortgezet onderwijs (VO) leidt tot een aanzienlijke doelmatigheidswinst en kan daarom gepaard gaan met een flinke bezuiniging. Wat is op dit moment de situatie? Gemeenten zijn verantwoordelijk voor investeringen in scholen voor PO en VO, maar geven hieraan aanzienlijk minder uit dan wat zij normatief hiervoor in het Gemeentefonds ontvangen. Saillant detail is dat zij aanzienlijk meer aan cultuur uitgeven dan wat zij normatief hiervoor in het Gemeentefonds ontvangen.

Uit een zeer onlangs gehouden onderzoek van de VO-raad (zie bijlage) blijkt dat scholen zelf grote bedragen in hun huisvesting stoppen, geld dat eigenlijk bestemd is voor onderwijsprogramma's als wiskunde en Nederlands. De laatste vijf jaar ging het naar schatting om een kleine 500 miljoen euro. Als scholen zelf zouden beschikken over de investeringsmiddelen en deze met de onderhoudsmiddelen kunnen combineren, kunnen zij grote doelmatigheidswinst bewerkstelligen. Zij kunnen dan immers kiezen tussen levensduur verlengend groot onderhoud of nieuwbouw. En dan kiezen voor duurzame, energiezuinige nieuwbouw waarmee zij exploitatielasten aanzienlijk kunnen verminderen.

Uitname van de investeringsmiddelen VO uit het Gemeentefonds en toevoeging aan de lumpsum voor het VO kan een besparing van 100 miljoen euro structureel opleveren. Dat kan omdat scholen het geld veel doelmatiger zullen besteden en het kan omdat gemeenten het nu aan heel andere zaken dan scholenbouw uitgeven.

Overigens is een kwaliteitsslag voor de onderwijshuisvesting ook hard nodig. U kent ongetwijfeld de problemen met binnenmilieu, achterblijvende functionaliteit en veroudering in het algemeen. Om van de laatste loot, de asbestproblematiek, nog maar te zwijgen. Onder de leden van de VO-raad bestaat een groot draagvlak voor bovenstaand voorstel.

Met vriendelijke groet,



Sjoerd Slagter  
voorzitter

## BIJLAGE: Onderzoek Onderwijshuisvesting VO

### Vooraf

Voorjaar 2012 is er onder 100 scholen van schoolbesturen die lid zijn van de VO-raad een enquête uitgezet met vragen rond de huisvesting. De resultaten van dat onderzoek worden onderstaand kort weergegeven. Afgesloten wordt met de beleidsmatige conclusies mede gebaseerd op andere onderzoeken.

### Resultaten algemeen

Van de scholen oordeelt 45% dat één of meer gebouwen te klein zijn. Dat leidt tot organisatorische problemen (77%), extra kosten (52%) en diverse andere problemen (39%). NB: scholen konden meer dan één antwoord geven.

Van de scholen oordeelt 18% dat vestigingen op te grote afstand liggen van hoofd- of nevenvestigingen.

Als er extra geld van de overheid beschikbaar zou komen voor schoolgebouwen zou dat naar het oordeel van de scholen vooral moeten gaan naar:

- Vervangende nieuwbouw (22%);
- Verbetering binnenklimaat (21%);
- Aanpassing gebouw aan onderwijskundige vernieuwingen (19%);
- Uitbreiding schoolgebouw (13%).

***Van de scholen geeft 64% aan in de afgelopen 5 jaar kosten te hebben gemaakt voor huisvesting, die de gemeente had behoren te betalen. Het gaat daarbij om aanzienlijke bedragen: voor de betrokken scholen circa 1,25 miljoen per school ofwel 79 miljoen. Voor de totale populatie aan scholen zou dat neerkomen op  $6 \times 79 = 474$  miljoen ofwel circa 20% van het budget dat gemeenten in 5 jaar ontvangen uit het gemeentefonds.***

Van de scholen geeft 29% aan (zeer) ontevreden te zijn over de behandeling door de gemeente van de aanvragen voor nieuwbouw, terwijl 35% (zeer) tevreden is. Dit terwijl 65% van mening is, dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt voor onderwijshuisvesting.

De vergoeding voor de exploitatielasten van het gebouw wordt door 92% als ontoereikend ervaren. Scholen zouden goedkoper uit zijn als de investeringmiddelen voor huisvesting (nu nog merendeels in handen van de gemeente) en de vergoeding voor de exploitatielasten in één hand worden gebracht (bij de school) vindt 86% van de scholen.

De kwaliteit van de gebouwen wordt door 20 tot 30% van de scholen in het algemeen (d.w.z. technisch en onderwijskundig) als (zeer) slecht ervaren.

Het aantal gemeenten waarin de vestigingen van de steekproefscholen gelegen zijn is 158. Van de 158 gemeenten is in 27 (17%) sprake van doordecentralisatie d.w.z. dat de gemeente en de school overeen zijn gekomen dat de school een jaarlijks budget krijgt waaruit de school zelf voor nieuwbouw zorgt.

#### Resultaten noodgebouwen

De huisvesting in de steekproef betreft voor de noodbouw 44 vestigingen met 82.260 m<sup>2</sup>. De noodbouw omvat 12% van het totaal aantal m<sup>2</sup> (713.935) in de steekproef. Van de noodbouw is ruim 20% ouder dan 15 jaar.

#### Resultaten (semi) permanente bouw

De huisvesting in de steekproef betreft voor de (semi)permanente bouw 104 vestigingen met in totaal 631.675 m<sup>2</sup>.

#### Vergelijking resultaten (semi) permanente bouw in de steekproef met de totale populatie

	<u>Steekproef</u>	<u>Populatie</u>
Aantal m <sup>2</sup> (semi) permanent	713.395	6.931.170(a)
Waarvan voor 1970 gebouwd	22%	40%
Waarvan voor 1980 gebouwd	43%	59%

(a) Gegevens Dataland bewerkt door de heer Urlings van de TU Delft

NB: De gebouwen in de steekproef zijn dus gemiddeld veel jonger dan de totale populatie.

#### Representativiteit

De omvang van de gebouwen per school opgenomen in de steekproef komen vrijwel overeen met die van de totale populatie. Wel is het gebouwenbestand veel jonger. Echter de steekproef geeft voor circa 50% van de gebouwen geen uitsluitel over de leeftijd. Het is waarschijnlijk dat juist voor de oudere gebouwen de bouwdatum minder bekend is. De verwachting is daarom dat de steekproef wel degelijk een representatief beeld aangeeft en zo niet dan eerder een te positief dan een te negatief beeld gelet op het jonge gebouwenbestand.

#### Overige opmerkingen over de huisvestingssituatie

Er zijn 26 scholen die overige opmerkingen hebben gemaakt. Globaal zijn die als volgt in te delen:

Er zijn 7 scholen die heel expliciet of soms wat impliciet aangegeven, dat de gemeente alle huisvestingsmiddelen "in eigen zak steekt" c.q. geen middelen beschikbaar stelt voor vervanging van oude en niet meer voor het onderwijs geschikte gebouwen.

Er zijn 6 scholen, die aangeven dat de procedure voor het verkrijgen van budget van de gemeente en het realiseren van nieuwbouw erg lang (10 á 15 jaar) en moeilijk is.

Er zijn 5 scholen die vinden dat de exploitatievergoeding tekortschiet; dit omdat de school in een monument is gehuisvest of andere specifieke oorzaken die extra kosten veroorzaken.

Er zijn 3 scholen die vinden dat de gemeente een veel te hoge eigen bijdrage wil voordat ze wil investeren in nieuwbouw.

Er zijn 3 scholen die vinden dat de huisvestingsverordening van de gemeente tekortschiet. De school heeft ongunstige bruto/netto verhouding, waardoor er te weinig netto ruimte voor het onderwijs is of maakt bezwaar tegen de regel dat pas als de beschikbare ruimte 10% minder is dan de norm de school in aanmerking komt voor uitbreiding.

Er zijn 2 scholen, die aangeven een doordecentralisatie overeen te zijn gekomen met de gemeente.

Er zijn 2 scholen, die aangeven dat er een uitstekende relatie is met de gemeente en beslist geen doordecentralisatie te willen.

#### Beleidsmatige conclusies

1. Er zijn veel scholen, die gehuisvest zijn in zeer gedateerde gebouwen (gegevens Dataland):
  - 40% van voor 1970;
  - 59% van voor 1980.
2. Uit een steekproef van ruim 10% van de scholen blijkt dat de noodhuisvesting voorziet in circa 12% van de totale huisvestingsbehoefte. Tevens blijkt dat 20 tot 30% de algemene kwaliteit van de gebouwen als (zeer) slecht beoordeelt.
3. Van de scholen vindt 45% vindt dat één of meer gebouwen te klein is; dat leidt tot organisatorische problemen, extra kosten e.d.
4. Scholen (64%) hebben bijgedragen aan de nieuwbouw, terwijl dat een gemeentelijke taak is. In vijf jaar circa 500 miljoen.
5. Scholen hebben een uitgesproken voorkeur (86%) voor de overheveling van het huisvestingsbudget van de gemeente naar de school.
6. De vergoeding voor de exploitatielasten van het gebouw, wordt door 92% van de scholen als ontoereikend ervaren.



Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

4-4-2012, 4/a

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

VO Raad  
t.a.v. dhr. S. Slagter  
Postbus 8282  
3503 RG UTRECHT

**Minister-President**

Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

**Onze referentie**  
3650720

Datum 3 april 2012  
Betreft Uw brief d.d. 23 maart 2012

Geachte heer Slagter,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRESIDENT,  
Minister van Algemene Zaken,

  
Mark Rutte

**VERTROUWELIJK**

Aan de onderhandelaars van VVD, CDA en PVV inzake extra bezuinigingsronde

Ministerie van Algemene Zaken  
T.a.v. de heer drs. M. Rutte  
Postbus 20001  
2500 EA Den HaagOnze referentie  
2012/br/7782/TBRUIDen Haag  
5 maart 2012Betreft  
Overleg bezuinigingen

Geachte heer Rutte,

U staat voor een ongetwijfeld zware opgave voor het vinden van aanvullende bezuinigingen in het licht van de recente CPB-cijfers over de economie. Het is ook voor de verzekeringssector van groot belang dat de economie aantrekt en dat we weer zicht hebben op een duurzame economische groei. Omzet en winstgevendheid van de sector zijn daarvan sterk afhankelijk. Daarom pleiten wij voor een geloofwaardig en solide pakket van maatregelen van bezuinigingen en hervormingen. Uw overleg bestrijkt het hele spectrum van de overheidsfinanciën. Het Verbond van Verzekeraars vraagt hierbij aandacht voor een aantal punten op de beleidsterreinen waar verzekeraars een actieve rol hebben en een bijdrage kunnen leveren, namelijk de woningmarkt, de sociale zekerheid en de zorg.

**1. Duidelijkheid voor woningmarkt belangrijk: geen beperking fiscale facilitering**

De situatie op de woningmarkt is zorgelijk. De onzekerheid over de economie en over de toekomst van de hypotheekrenteaftrek werken verlamdend en hebben verstrekende gevolgen voor de economie. Daarom is het van belang dat het kabinet volstreekte duidelijkheid voor de langere termijn verschaft, en wat ons betreft vasthoudt aan zijn voornemen om niet in te grijpen in de hypotheekrenteaftrek. Dat is een krachtig signaal naar alle potentiële kopers toe die nu gegijzeld zijn door de vrees dat de aftrek op termijn wordt beperkt.

**Hulp aan starters: stimuleren vermogensopbouw; beperking overdrachtsbelasting**

Het Verbond vindt het daarnaast van belang dat starters minder afhankelijk worden van leningen bij de financiering van eigen woningen, en gestimuleerd worden om vermogen op te bouwen voordat ze een huis kopen. De eigenwoningsschuld die mensen aangaan wordt dan bij voorbaat al enigszins beperkt. Dat moet gestimuleerd worden middels een gerichte fiscale prikkel. Deze maatregel geldt meer voor de langere termijn. Voor de korte termijn

Informatie: drs. T. de Bruin

Doorkiesnummer 070 - 333 86 88 Fax rechtstreeks 070 - 333 86 30 E-mail t.de.bruin@verzekeraars.nl  
Bordewijklaan 2, 2591 XR Den Haag, Postbus 93450, 2509 AL Den Haag, Internet www.verzekeraars.nl



vindt het Verbond het van dat de belemmeringen in het niveau van de overdrachtsbelasting voor starters zoveel mogelijk worden weggenomen.

#### **Focus op vermogensopbouw en aflossen**

Actuele deelproblemen, zoals de druk van de hypothecaire schuld op de balans van banken, moeten niet worden aangepakt via fiscale maatregelen die de huizenbezitters treffen. Maatregelen die huiseigenaren prikkelen hun hypothecaire schuld voortijdig af te lossen, kunnen tot ongewenste koopkrachteffecten op de woningmarkt leiden. Paradoxaal genoeg zou dit ook de restschuldenproblematiek kunnen doen toenemen. Dit neemt niet weg dat aflossen van de hypothecaire schuld voor klanten van groot belang is. Dit speelt vooral bij de pure aflossingsvrije hypotheekvorm; niet bij de spaar-, beleggings- en levenhypotheek. Deze problematiek is overigens inmiddels voldoende onder schot door de nieuwe AFM-gedragscode Hypothecair Financiers die de zuivere aflossingsvrije hypotheek beperkt tot maximaal 50% van de totale lening.

De vermogensvorming van het eigen huis is van toenemend belang in het licht van de teruglopende pensioenuitkeringen en de oplopende kosten van zorg. De populaire en veilige constructie van de spaar-/levenhypotheek is voor klanten een zeer efficiënte methode om de hypothecaire schuld daadwerkelijk af te lossen via een spaarrekening of kapitaalsverzekering eigen woning (KEW) en daarmee vermogen op te bouwen. Daarvoor is nodig dat het huidige fiscale regime hier wordt gehandhaafd. In het algemeen merken we nog op dat maatregelen geen effect moeten hebben op langlopende contracten en dito verplichtingen die mensen zijn aangegaan.

#### **Nuancering beeldvorming 'schuldenberg'**

De beeldvorming van de macro-hypotheekschuld behoeft nuancering. Tegenover een totale hypotheekschuld van € 650 miljard staat volgens onze eerste informatie een bedrag van meer dan € 200 miljard aan vermogensopbouw in spaar- en kapitaalsverzekeringen, bestemd voor aflossing van de schuld. Het Economische Instituut voor de Bouw (EIB) heeft daar onlangs in een studie publicitair aandacht voor gevraagd. Wij ondersteunen de uitkomst van dat onderzoek. Het zou goed zijn nader te onderzoeken in hoeverre hiermee balansposities van banken genuanceerd kunnen worden om daarmee het inzicht en vertrouwen van financiële markten in de Nederlandse financiële sector te kunnen versterken.

## **2. Sociale zekerheid: verdere privatisering arbeidsongeschiktheid is optie; WW nader te bezien**

In de afgelopen decennia zijn belangrijke delen van de sociale zekerheid geprivatiseerd. Dat is succesvol verlopen. In een goed uitgedachte verantwoordelijkheidsverdeling tussen werkgevers, werknemers, verzekeraars en andere partijen is het arbeidsverzuim en langdurige arbeidsongeschiktheid in Nederland sterk teruggelopen. Verzekeraars hebben daarin meerwaarde omdat zij de behoefte aan risicosolidariteit kunnen combineren met gerichte prikkels en initiatieven om de 'schadelast' te beperken. Wat ons betreft is goed bespreekbaar om voor de langere termijn de privatisering verder door te voeren voor wat betreft arbeidsongeschiktheidsregelingen.

Vanuit dit perspectief is het Verbond al een tijd bezig om te onderzoeken of verzekeraars een rol kunnen spelen bij een effectieve aanpak van de werkloosheid. Ook hier zien wij namelijk behoefte aan de combinatie van risicosolidariteit en activering. We hebben hiervoor nog geen sluitende oplossing gevonden. Het is duidelijk dat het verzekeren van werkloosheid letterlijk niet zonder risico is en dat verzekeraars alleen dat risico



waarschijnlijk ook niet kunnen dragen. Denkbaar is dat verzekeraars ook hier samen met andere partijen de verantwoordelijkheid delen en komen tot een gezamenlijke aanpak van het meer privaat afdekken van het werkloosheidsrisico. Mocht u daarom in het licht van de komende bezuinigingen denken aan een aanpassing van het niveau en duur van de WW-uitkering, is het Verbond bereid om met u na te gaan of een oplossing waarbij meerdere partijen zijn betrokken, kan bijdragen aan het terugdringen van de werkloosheid en het bevorderen van de arbeidsparticipatie.

**3. Zorg: optie pakketverkleining c.q. eigen bijdrage/risico**

De kosten van de zorg zullen verder oplopen en aanvullende maatregelen zullen op termijn waarschijnlijk nodig zijn om de kostenstijging en met name het beslag op de collectieve middelen te beteugelen. Voor de korte termijn staat de sector voor een wezenlijke taakstelling op het gebied van kostenbeheersing die het moeilijk maakt om daar nog veel aan toe te voegen. We zijn ervan overtuigd en zien ook daadwerkelijk gebeuren dat de verzekeraars hun regierol in de zorg daadwerkelijk invullen, zoals in de farmacie, maar ook in relatie tot de ziekenhuizen.

Het Verbond wil als algemeen uitgangspunt meegeven dat bij een eventuele verdere beperking van het pakket goed moet worden gekeken naar de mogelijkheden om die delen dan weer aanvullend te verzekeren. Die mogelijkheid neemt toe naarmate de effecten van de pakketverkleining een grotere groep treft. Dit vergroot de mogelijkheden voor verzekeraars de aanvullende dekking voor die groep uit te breiden omdat dan voldoende solidariteit wordt gecreëerd hetgeen de betaalbaarheid en toegankelijkheid bevordert.

Voorts zijn introductie van verhogingen van respectievelijk eigen bijdragen dan wel eigen risico's bespreekbaar, mits op uitvoerbaarheid wordt gelet.

Wij wensen u een vruchtbaar overleg toe en zijn uiteraard tot nader overleg bereid.

Met vriendelijke groet,

R. Weurding



Ja  
6-3-2012.



Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Verbond van Verzekeraars VvV  
t.a.v. R. Weurding  
Postbus 93450  
2509 AL DEN HAAG

Minister-President  
Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie  
3646339

Datum 5 maart 2012  
Betreft Uw brief d.d. 5 maart 2012

Geachte heer Weurding, *Wille Richard*

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRESIDENT,  
Minister van Algemene Zaken,

*Mark Rutte*

Mark Rutte



PARTELOZSAMENWERKINGEN

Ministerie van Algemene Zaken  
T.a.v. de heer M. Rutte, Minister-President  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag

Amsterdam, 5 maart 2012

Partos 024/12/AK/760  
Betreft: Investeren in ontwikkeling

Zeer geachte heer Rutte,

Vanaf vandaag gaat u belangrijke onderhandelingen in die moeten zorgen voor een gezond antwoord van de Nederlandse regering op de economische ramingen. Zoals u o.a. vandaag in de media zult zien, is er brede publieke steun voor het behoud van de investeringen in ontwikkelingssamenwerking. Dit mede in het licht van de enorme kortingen die al hebben plaatsgevonden op dit terrein en de substantiële en structurele hervormingen die inmiddels door het kabinet zijn ingezet. Tegelijk weten we natuurlijk dat sommigen willen dat ook naar deze begroting wordt gekeken in de komende dagen en weken. Graag geven wij u dan ook de volgende overwegingen mee, die in de bijlage "Investeren in Ontwikkeling Verbindt" nader zijn toegelicht en onderbouwd.

- Vaak onderbelicht is de wederkerige waarde van Internationale Samenwerking. Nederland heeft een zeer open economie en is voor een stabiele, welvarende toekomst voor een belangrijk deel afhankelijk van ontwikkelingen elders in de wereld. Falende staten, mensenrechtenschendingen en economische ongelijkheid, zowel op wereldschaal als binnen landen, zorgen voor veel mondiale problemen en kosten de internationale gemeenschap geld. Investeren in stabiliteit, veiligheid, duurzaamheid en sociaaleconomische ontwikkeling draagt bij aan een internationaal economisch en politiek klimaat waar iedereen baat bij heeft. In het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld ligt daarom een wetsvoorstel klaar, gesteund door de regering van uw collega Cameron, om de 0,7% voor de komende 40 jaar wettelijk te verankeren.
- Met bovenstaande achtergrond is Nederland een land met een sterke internationale reputatie als het gaat om het bevorderen van democratie, mensenrechten en welvaart wereldwijd. Die reputatie op het wereldtoneel en de contacten wereldwijd leveren Nederlandse bedrijven nieuwe kansen en markten op. Bernard Wientjes spreekt in dit opzicht over het 'wederzijds en welbegrepen eigenbelang'. Die internationale reputatie hangt mede samen met ons professionele ontwikkelingsbeleid. Het prestigieuze Centre for Global Development plaatst Nederland altijd hoog op de ranglijst van landen die het meest effectieve ontwikkelingsbeleid voeren.

**Branchevereniging voor Internationale Samenwerking  
Dutch Association of NGOs working in International Development**

Door de European Council on Foreign Relations wordt Nederland in het licht van de bezuinigingen op dit terrein in 2011 al een "slacker" genoemd. De OESO heeft Nederland onlangs nog gecompimenteerd voor het feit dat wij ons houden aan de afspraak om 0,7% van het BNP te oormerken voor ontwikkelingssamenwerking. Het kabinet heeft in reactie daarop de OESO kenbaar gemaakt ook in de toekomst aan die norm te blijven voldoen.

- Ontwikkelingssamenwerking is bewezen effectief. Investeren in duurzame en sterke productieketens in ontwikkelingslanden draagt bij aan productieverhoging, winstvergroting en meer internationale handel. Het vergroten van de kennis van meisjes en vrouwen op het gebied van seksuele gezondheid draagt bij aan evenwichtiger gezinsvorming en beheersing van bevolkingsgroei. Elk jaar extra scholing draagt bij aan een grotere kans op werk en een hoger inkomen later.
- Zowel in absolute als in relatieve zin is op ontwikkelingssamenwerking het meeste bezuinigd in 2011 en 2012. In 2012 wordt er 958 miljoen euro bezuinigd op het budget, wat een daling is van 17,8%. Daarnaast zal ook de daling van het Nederlandse BNP zorgen voor een daling van het budget.
- Het Nederlandse beleid voor ontwikkelingssamenwerking wordt momenteel gemoderniseerd langs de visie van uw kabinet. Het is zaak die hervormingen, dat nieuwe beleid een eerlijke kans te geven.

Uw kabinet heeft regelmatig aangegeven vast te zullen houden aan de internationaal afgesproken norm van 0,7% BNP. Mede om bovengenoemde redenen ga ik ervan uit dat u daar in de komende onderhandelingen bij zult blijven. Namens de 115 lidorganisaties van branchevereniging Partos wens ik u daarbij veel wijsheid toe!

Met vriendelijke groet,



Alexander Kohnstamm  
Directeur, Vereniging Partos

09-05-2012

## Investeren in ontwikkeling verbindt

3 februari 2012

Ontwikkelingssamenwerking is onverminderd nodig. Eén op de zeven kinderen, vrouwen en mannen leeft momenteel in extreme armoede. Nederlanders vinden dat onaanvaardbaar. Honderdduizenden Nederlanders en een groeiende groep bedrijven zetten zich daarom in voor ontwikkelingssamenwerking, als donateur of door acties. De betrokkenheid van burgers zagen we het afgelopen jaar bijvoorbeeld in de duizenden acties voor Serious Request. Het delen van welvaart en kennis maakt Nederland bovendien sterk. Het bevestigt onze reputatie van handelsgericht en hulpvaardig land. Het helpt op te komen voor onze standpunten en belangen in het buitenland. Het opent deuren voor het bedrijfsleven en draagt bij aan een stabiel internationaal economisch en politiek klimaat waar iedereen baat bij heeft. Ontwikkelingssamenwerking verbindt mensen rond het wederzijds belang van duurzaamheid, veiligheid en welvaart.

Ontwikkelingssamenwerking is volop in beweging. Het focust meer op het bevorderen van zelfredzaamheid, publiek-private samenwerking en sociaal ondernemerschap. Steeds meer bedrijven onderschrijven het belang van investeren in duurzame ontwikkeling en passen hun bedrijfsvoering daarop aan. Maatschappelijke organisaties gaan wereldwijde samenwerkingsverbanden aan om lokaal en mondiaal barrières te slechten die armoede en onrecht in stand houden.

In 2009 kromp het budget voor ontwikkelingssamenwerking met een half miljard euro door het dalend BNP. In 2011 en 2012 heeft de regering fors op het budget voor ontwikkelingssamenwerking bezuinigd, maar liefst 958 miljoen euro in 2012. Doordat de economie in 2012 zal krimpen (naar verwachting met 0,5%) daalt het budget nog meer. Op geen enkel ander beleidsterrein wordt zoveel bezuinigd in 2011 en 2012 als op ontwikkelingssamenwerking. Nog meer korten is onverantwoord. Het ontnemt levenskansen voor de allerarmsten en het breekt af wat Nederlandse ontwikkelingssamenwerking in de afgelopen decennia heeft opgebouwd. Bovendien vormen verschillen in welvaart en inkomen, zowel binnen als tussen landen, een bedreiging voor de sociale en politieke stabiliteit en voor economische ontwikkeling (*World Economic Forum, Global Risks Survey 2011*). Verder bezuinigen op ontwikkeling is onverstandig en ongewenst, want:

1. Armoede en onrecht zijn onaanvaardbaar;
2. Ontwikkelingssamenwerking maakt een merkbaar verschil in de levens van mensen;
3. Internationale samenwerking schept kansen in een globaliserende wereld;
4. Extra bezuinigen dwarsboomt ingezette hervormingen;
5. Extra bezuinigen is in strijd met internationale afspraken;



Branchevereniging voor Internationale Samenwerking  
Dutch Association of NGOs working in International Development

## 1. Armoede en onrecht zijn onaanvaardbaar

**in 2011 en 2012 is op ontwikkelingssamenwerking meer gekort dan op welk beleidsterrein dan ook. Door de verwachte daling van het BNP zal het budget voor ontwikkelingssamenwerking de komende tijd automatisch verder afnemen. Intussen leeft één op de zeven mensen in extreme armoede. We kunnen onze crisis niet verder op hen afwentelen. Ons gevoel van medemenselijkheid en onze diepe verbondenheid met de mensenrechten is niet alleen voor goede tijden.**

- Door de economische neergang is het budget voor ontwikkelingssamenwerking in 2009 al met een half miljard euro gedaald. Daarbovenop is in 2011 en 2012 fors gesneden in het budget. In 2011 ging er opnieuw bijna een half miljard af. De bezuiniging op het budget in 2012 bedraagt 958 miljoen euro, een daling van 17,8%. Vanwege een lagere raming van het BNP – als gevolg tegenvallende economische groei - moet nog eens 104 miljoen euro worden bezuinigd<sup>1</sup>. Ontwikkelingssamenwerking draagt daarmee in 2011-12 meer bij aan het terugdringen van het begrotingstekort dan welk ander beleidsterrein dan ook.
- Het bestrijden van armoede en ongelijkheid wordt ingegeven door de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die door bijna alle landen van de wereld is ondertekend. Mensenrechten gaan onder meer over gelijkwaardigheid van mensen, vrijheid, toegang tot basisvoorzieningen en een veilige leefomgeving. De mensenrechtenverklaring verwoordt de verantwoordelijkheid van iedereen om op te komen voor politieke en sociale grondrechten van ieder ander, waar ook ter wereld. Ontwikkelingssamenwerking is daarvan een concrete uitwerking. Als bakermat van het internationaal recht past het Nederland als geen ander land om hierin een leidende rol te blijven spelen.
- In Nederland wordt jaarlijks 600 miljard euro verdiend. Van dit BNP gaat 0,7% naar ontwikkelingssamenwerking. Dat is 70 cent van elke 100 euro die een Nederlander verdient. In voorgaande jaren was dit nog 0,8%. Nederland is na Luxemburg het rijkste land in de EU. Volgens de VN Human Development Index van 2011 kent Nederland na Noorwegen en Oostenrijk het hoogste niveau van menselijke ontwikkeling. Per hoofd van de bevolking is het BNP van Nederland een derde hoger dan het Europese gemiddelde.<sup>2</sup> Ook in economisch zware tijden moeten wij het ons kunnen veroorloven hen die het echt nodig hebben in die welvaart te laten delen.

## 2. Ontwikkelingssamenwerking maakt een merkbaar verschil in de levens van mensen

**60 jaar ontwikkelingssamenwerking heeft een verschil gemaakt in de levens van miljarden kinderen, vrouwen en mannen. Het heeft wereldwijd zichtbare resultaten opgeleverd.**

- Ontwikkelingssamenwerking is bewezen effectief. Aangevoerd is dat elk jaar extra scholing bijdraagt aan een grotere kans op werk en een hoger inkomen later. Dat het vergroten van de kennis van meisjes en vrouwen op het gebied van seksuele gezondheid bijdraagt aan evenwichtiger gezinsvorming en beheersing van bevolkingsgroei. Dat investeren in duurzame en sterke productieketens in ontwikkelingslanden bijdraagt aan productieverhoging, winstvergroting en meer internationale handel.
- In de afgelopen 40 jaar is de levensverwachting in ontwikkelingslanden gemiddeld toegenomen met 20 jaar, ongeveer net zoveel als bereikt werd in de hele menselijke geschiedenis voorafgaand aan het midden

<sup>1</sup> <http://www.minbuza.nl/nieuws/2011/09/aan-de-slag-met-het-nieuwe-ontwikkelingsbeleid.html>

<sup>2</sup> <http://hdr.undp.org/en/statistics> en <http://nos.nl/artikel/321844-nederland-op-een-na-rijkste-euland.html>

van de 20e eeuw. Ontwikkelingssamenwerking heeft daaraan bijgedragen, door de toegang tot gezondheidszorg, ook voor jongeren en kwetsbare groepen, in tientallen ontwikkelingslanden sterk te verbeteren. Miljoenen mensen hebben inmiddels toegang tot aids-remmers, slapen onder klamboes en kunnen zich met voorbehoedsmiddelen beschermen tegen ongewenste zwangerschappen en seksueel overdraagbare aandoeningen.

- Naast ontwikkelingssamenwerking zijn ook andere middelen nodig om duurzame ontwikkeling en zelfredzaamheid te bevorderen, zoals eerlijke handel, het tegengaan van belastingvlucht, het bevorderen van veiligheid, maatschappelijk verantwoord ondernemen en het tegengaan van klimaatverandering. De effectiviteit van ontwikkelingssamenwerking neemt toe, naarmate het beleid op andere terreinen er beter op afgestemd is. Soms breken we echter met de ene hand af wat we met de andere hebben opgebouwd. Zo worden in bijvoorbeeld Kameroen en Ghana al jaren kippenboeren gesteund in het opzetten van gezamenlijke co-operaties om hun onderhandelingspositie te versterken. Tegelijkertijd dumpen boeren uit de Europese Unie, gesteund met Europese landbouwsubsidies, resten kip in diezelfde landen. Zo doen we de boeren die Nederland met haar ontwikkelingsbeleid probeert te ondersteunen, door ons landbouwbeleid de das om.

**Box 1: voorbeelden van effectieve ontwikkelingssamenwerking**

- Het ondernemingsklimaat in Rwanda is de afgelopen jaren aanzienlijk verbeterd. In 2009 werd een nieuwe wet aangenomen die investeerders meer zekerheden biedt. Daarnaast is dankzij Nederlandse inspanningen de registratie van eigendom vergemakkelijkt. Het verbeterde ondernemingsklimaat heeft geleid tot een verdubbeling van binnenlandse investeringen in 2010. Op de Doing Business-ranglijst is Rwanda gestegen van plaats 150 in 2007 naar plaats 58 in 2010.
- Sinds eind jaren '90 is de export van Malinese mango's vanuit het niets toegenomen tot meer dan 4000 ton in 2006. Dat is deels te danken aan de professionalisering van de mangosector in Mali, waar Nederland samen met de VS aan heeft bijgedragen.
- Door gezamenlijke inspanningen van donoren, waaronder Nederland, en van de ontwikkelingslanden zelf gaan sinds 2000 50% meer kinderen naar school in sub-Sahara Afrika en in Zuid- en West-Azië. In 13 ontwikkelingslanden heeft Nederland een substantiële bijdrage geleverd aan het verbeteren van de onderwijsstelsels. Door investeringen in extra voorzieningen (vervoer, aparte toiletten, vrouwelijke leerkrachten) gaan mede dankzij de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking meer meisjes naar school. Door het herstel van onderwijs in crisis- en rampgebieden droeg Nederland eraan bij dat 6 miljoen kinderen in onder andere Soedan, Angola, Irak en Haïti weer naar school konden (herstel schoolgebouwen, training leerkrachten).
- Nederland financiert in meerdere ontwikkelingslanden programma's voor drinkwater, sanitaire voorzieningen en hygiëne, waaronder een groot programma in centraal Mozambique. Tussen 2008 en 2010 is daar het deel van de bevolking dat vooral dankzij dit programma een verbeterde waterbron gebruikt, gestegen van 16 naar 28 procent. In Tanzania hebben - mede door de Nederlandse steun - tussen 1992-2006 vier keer zoveel mensen op het platteland toegang gekregen tot drinkwater (van 10,5% van de bevolking in 1992 naar 43% in 2006).

### **3. Internationale samenwerking schept kansen voor Nederland in een globaliserende wereld**

**Globalisering en Interdependentie brengen kansen en risico's met zich mee, voor mensen in Nederland en voor mensen in ontwikkelingslanden. In een wereld van globalisering is een ambitieus buitenlands beleid ook in het belang van Nederland.**

- Nederland is als kleine handelsnatie voor een groot deel van haar welvaart afhankelijk van de handel met het buitenland. Investeren in armoedebestrijding is feitelijk óók een investering in toekomstige handelsrelaties die wederzijds profijt opleveren.
- Mits op de juiste manier vormgegeven, komen ontwikkelingssamenwerking en handel ten goede aan die honderden miljoenen mensen die momenteel in extreme armoede leven in Afrika en in opkomende landen als India en China. Deze grote groep mensen, die nu nog onvoldoende profiteert van ontwikkelingen op de wereldmarkt, heeft een enorm economisch potentieel.
- Als welvarend en invloedrijk land is Nederland goed in staat om te profiteren van positieve ontwikkelingen in de wereld. Maar globalisering maakt ons ook kwetsbaar. Zaken als klimaatverandering, verspreiding van ziektes, conflicten en financiële stabiliteit kennen geen nationale grenzen. Volgens het *Global Risks Survey 2011* van het *World Economic Forum* is economische en sociale ongelijkheid één van de grootste bedreigingen van deze tijd. Het Survey stelt: "Verschillen in welvaart en inkomen, zowel binnen als tussen landen, tasten de sociale en politieke stabiliteit aan en bedreigen de economische ontwikkeling. Economische ongelijkheid en geopolitieke conflicten versterken elkaar". Ook hierom zijn onze investeringen in ontwikkelingssamenwerking in het belang van ons land.
- Nederland heeft belang bij het waarborgen van mondiale publieke goederen, zoals het beperken van klimaatverandering, behoud van biodiversiteit, en het bevorderen van financiële stabiliteit en veiligheid. Een ambitieus en ruimhartig buitenlands beleid sterkt het vermogen van Nederland om in de internationale arena ook op te komen voor de eigen belangen. Zo'n beleid is des te belangrijker nu Nederland haar positie op de economische wereldranglijst ziet zakken.

### **4. Extra bezuinigen dwarsboomt ingezette hervormingen**

**Ontwikkelingssamenwerking wordt ingrijpend gemoderniseerd. Het is zaak het nieuwe beleid een kans te geven.**

- De wereld om ons heen verandert snel. Toenemende globalisering, verschuivende machtsverhoudingen en de opkomst van nieuwe economische grootmachten, en groeiende schaarste van voedsel, land, water, brandstoffen en grondstoffen leiden tot nieuwe uitdagingen. Armoede wordt steeds meer een verdelingsvraagstuk: zo woont tweederde van de armsten in middeninkomens landen. Daarnaast zien we hongersnoden, natuurrampen en voortdurende conflicten in fragiele staten. Een andere ontwikkeling is dat burgers steeds mondiger worden en maatschappelijke organisaties wereldwijd steeds professioneler. Helaas wordt in diverse ontwikkelingslanden de politieke ruimte van deze organisaties ook steeds meer ingeperkt. Ontwikkelingssamenwerking wordt gemoderniseerd om op deze veranderingen in te spelen.
- Het zittende kabinet heeft besloten zich te concentreren op een beperkter aantal landen en thema's dan voorheen. Het bevorderen van zelfredzaamheid en duurzame ontwikkeling staat voorop.

- Maatschappelijke organisaties in Nederland zijn ook volop in beweging en ontwikkeling. Steeds meer zoeken zij samenwerking met het internationale en lokale bedrijfsleven en vragen zij aandacht voor het bevorderen van duurzame economische ontwikkeling. Vanuit de erkenning dat ontwikkeling primair een politiek vraagstuk is, richten zij zich – mét burgers - steeds meer op het bevechten van ongelijke machtsverhoudingen.
- Bij het Nederlandse bedrijfsleven en in het bankwezen is de afgelopen jaren een groeiende aandacht voor duurzaamheid. Zij zien kansen in ontwikkelingslanden en kunnen een belangrijke rol spelen in armoedebestrijding wereldwijd, door ketens te verduurzamen en maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Maatschappelijke organisaties, overheid en koplopers in het bedrijfsleven zoeken samenwerking om *People, Planet & Profit* hand in hand te laten gaan en ook de achterblijvers mee te trekken.

## 5. Extra bezuinigen is in strijd met internationale afspraken

**Verschillende landen om ons heen verhogen hun budget voor ontwikkelingssamenwerking, mede omdat zij daar door Nederland en andere landen jarenlang toe aangemoedigd zijn. Kiest de regering voor verdere kortingen op ontwikkelingssamenwerking, dan zou zij ingaan tegen internationale afspraken en loopt onze reputatie in het buitenland schade op.**

- In 1970, heeft de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties een resolutie aangenomen, waarin staat dat welvarende landen ernaar streven 0,7% van hun inkomen aan ontwikkelingssamenwerking te besteden. Die afspraak is herhaaldelijk bevestigd, onder meer op de top over *Financing for Development* in Monterrey in 2002. Toen heeft de EU zich bovendien geïnteresseerd in de 0,7% te halen: landen die onder de 0,7% zaten, zouden hun uitgaven laten groeien, landen die de 0,7% al hadden gehaald, zouden hun uitgaven op peil houden. In 2005 heeft de EU zich opnieuw vastgelegd op de doelstelling van 0,7%. Zou de regering de 0,7% loslaten, dan zou het ingaan tegen de in VN en de EU gemaakte afspraken.
- Landen als Frankrijk, Duitsland en het VK hebben vastgehouden aan de afspraak om het budget voor ontwikkelingssamenwerking te verhogen, ondanks economisch zware tijden. In het VK ligt een wetsvoorstel klaar, gesteund door de conservatieve regering, om de 0,7% voor de komende 40 jaar wettelijk te verankeren. Ook andere landen houden zich aan hun afspraken, zoals Zweden, Luxemburg, Denemarken, Finland, Estland, en Polen. Kiest Nederland voor verdere kortingen op ontwikkelingssamenwerking, dan gaat het in tegen deze positieve trend en geeft ze een verkeerd signaal af naar degenen die de 0,7% nog niet hebben gehaald.
- Nederland is één van de weinige landen – naast Noorwegen (1%), Denemarken (0,8%), Zweden (1%) en Luxemburg (1%) – die de doelstelling van 0,7% haalt. De inzet voor ontwikkelingssamenwerking past in een traditie van Nederland als ruimhartig, naar buiten gericht land, als voortrekker op het gebied van mensenrechten en het bevorderen van de internationale rechtsorde. Deze goede reputatie van Nederland kreeg al een knauw toen de regering besloot het budget te verlagen van 0,8% naar 0,7%. Nog meer korten op het budget zal de reputatie van Nederland in het buitenland verder schaden. Ook de OESO heeft Nederland daar onlangs op gewezen, in het *Peer Review* rapport dat eind 2011 gepubliceerd werd.<sup>3</sup>

<sup>3</sup> [http://www.oecd.org/document/63/0,3746,en\\_2649\\_34603\\_48945407\\_1\\_1\\_1\\_1,00.html](http://www.oecd.org/document/63/0,3746,en_2649_34603_48945407_1_1_1_1,00.html)



0a

6-3-2012



Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Vereniging Partos  
t.a.v. De heer A. Kohnstamm  
Ellermanstraat 18B  
1099 BX AMSTERDAM

Minister-President

Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

Onze referentie  
3646376

Datum 5 maart 2012  
Betreft Uw brief d.d. 5 maart 2012

Geachte heer Kohnstamm,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRESIDENT,  
Minister van Algemene Zaken,

  
Mark Rutte

**POSTADRES**  
Postbus 2475  
3500 GL Utrecht  
**BEZOEKADRES**  
Tiberdreef 4  
3561 GG Utrecht

**POSTREKENING**  
204608  
**BANKREKENING**  
69.91.12.435

Ministerie van Algemene Zaken  
T.a.v. Minister-president M. Rutte  
Postbus 20001  
2500 EA DEN HAAG

**TELEFOON**  
030 - 751 1100

**FAX**  
030 - 751 1109

**INTERNET**  
www.cnv.nl

**E-MAIL**  
cnvinfo@cnv.nl

**AFDELING**  
Bestuur

**PLAATS**  
Utrecht

**ONS KENMERK**  
12-007/JS/ja

**DOORKIESNUMMER**  
030 7511232

**DATUM**  
5 maart 2012

**UW KENMERK**

**E-MAIL**  
j.smit@cnv.nl

**BETREFT**

Extra maatregelen om de Nederlandse overheidsfinanciën weer op de orde te krijgen.

Geachte heer Rutte,

De komende weken onderhandelt u in het Catshuis over extra maatregelen om de Nederlandse overheidsfinanciën weer op orde te krijgen. Daar neemt u zonder twijfel beslissingen die direct zullen ingrijpen in de levens van mensen, in de polder, en aan de CAO-tafels. Vandaar dat ik, voorzitter van de CNV Vakcentrale, één van de sociale partners, u het volgende wil meegeven:

Wij maken ons grote zorgen over de positie van werknemers. Uit de gegevens van het CPB en eerdere cijfers van het CBS en van de Europese Commissie blijkt dat een belangrijke reden voor de economische krimp in Nederland gevonden moet worden in een totaal gebrek aan vertrouwen bij de Nederlandse consument. Mensen zijn bang hun baan te verliezen, onzeker over de bezuinigingen en weten niet of zij hun huis nog verkocht krijgen, als zij hun baan verliezen.

Daarnaast nemen werkgevers hun verantwoordelijkheid niet. Er is veel retoriek over hervormingen, maar tot het definiëren van een helder hervormingspakket zijn werkgevers nog niet gekomen. Op innovatie, scholing van werknemers, en het begeleiden van mensen van werk naar werk laten de werkgevers verstek gaan. Ze houden zich niet aan de afspraken en doen weinig om een hervormingsagenda te ontvouwen.

Iedereen begrijpt dat hervormingen er moeten komen. U wekt vertrouwen als u deze uitdagingen nu ook daadwerkelijk oppakt. Het CNV is daarom van mening dat

u in eerste instantie maatregelen moet nemen die het vertrouwen bij de burger herstellen, werkgevers aansporen hun rol te pakken en daarbij bijdragen aan het op orde brengen van de rijksfinanciën.

Ik stel daarom voor om tegelijk te hervormen op zowel de arbeidsmarkt, de woningmarkt, en in de zorg. Als het gaat om bezuinigingen vraag ik u sociale zekerheid met rust te laten. Voor zogenoemd 'snel geld' kunt u beter naar de woningmarkt, de BTW en vennootschapsbelasting en het verhogen van het toptarief kijken.

Uw opgave om te zorgen voor een gezonde economie en gezonde rijksfinanciën zie ik ook als onze opgave. Concreet zie ik het volgende:

*De arbeidsmarkt; focus op het voorkomen van ontslag en werkloosheid*

De discussie over de arbeidsmarkt wordt gesimplificeerd tot een discussie over het ontslagrecht. Alleen praten over het ontslagrecht is wat het CNV betreft geen optie. Als wij praten over hervormingen op de arbeidsmarkt gaat het ons om concrete maatregelen die ervoor zorgen dat mensen sneller aan het werk komen: als ze van school komen, van werkplek willen wisselen of onverhoopt ontslagen worden.

Initiatieven van werkgevers, werknemers en overheid (op gebied van scholing en begeleiding) die meetbaar laten zien dat mensen inderdaad sneller aan het werk komen, zijn volgens ons de manier om ervoor te zorgen dat onze arbeidsmarkt beter gaat functioneren. Daarbij is het voorkomen van ontslag en werkloosheid de meest effectieve, maar ook – zelfs op de korte termijn- de goedkoopste oplossing. Mensen die werken en makkelijk wisselen van werk maken immers geen gebruik van de Werkloosheidswet.

Uit ervaringen met mobiliteitscentra - of dat nu in het bedrijfsleven of bij de overheid is - blijkt dat ander werk vinden gemakkelijker is wanneer een werknemer dat doet vanuit een bestaand dienstverband. Dat pleit er dan voor om werkgevers bij ontslag gedurende een langere termijn dan op dit moment- samen met werknemers- verantwoordelijk te houden voor het vinden van ander werk. Voor werkgevers wordt het daarmee aantrekkelijk om te investeren in werknemers (en het vinden van een andere baan voor hun werknemers). Werknemers zijn, zo blijkt ook uit een recent onderzoek onder onze leden, ten volle bereid om mee te werken.

Voor hervormingen van de arbeidsmarkt is naar ons oordeel dan een gerichte aanpak 'aan de voorkant van dit proces nodig', dus voordat mensen hun baan verliezen. Zonder perspectief op ander werk levert nu een versoepeling van het ontslagrecht alleen maar meer mensen op die aan de kant staan. En dat leidt tot meer kosten. De focus moet worden verlegd; geen reparatie achteraf, maar onderhoud vooraf. Lees: zorg ervoor dat mensen aan het werk blijven en maak daarvoor werkgevers en werknemers verantwoordelijk. Juist dat is goed voor de arbeidsmarkt op de middellange termijn en daarmee ook voor de overheidsfinanciën. Het omvormen van het ontslagrecht is wat ons betreft het sluitstuk van iedere discussie over de arbeidsmarkt.

#### *De woningmarkt*

Hervorming van de woningmarkt wordt door alle (inter-)nationale financiële instellingen genoemd als noodzaak voor Nederland. Mensen weten dat. Ontkennen van het feit dat de hypotheekrente moet worden aangepast wekt geen vertrouwen, maar wantrouwen. Wat het CNV betreft komt u met voorstellen om de woningmarkt integraal te hervormen, waarmee u de oneerlijkheid in het systeem weghaalt en ervoor zorgt dat niet het maken van schulden, maar het aflossen ervan wordt gestimuleerd.

Op de korte termijn levert het aftoppen van de hypotheekrenteaftrek tot 42 procent structureel 2 miljard euro op. Een ingreep waarmee u duidelijkheid verschaft, vertrouwen wekt, en aantoonst dat u over uw eigen schaduw heen stapt. De negatieve koopkrachteffecten vinden plaats in de top van het inkomensgebouw. In deze groep mag verwacht worden dat er meer ruimte is een achteruitgang op te vangen en is naar verwachting de dreiging van werkloosheid beperkter.

#### *Lasten eerlijk delen*

Onze achterban geeft duidelijk aan dat de lasten eerlijk gedeeld dienen te worden. Verder bezuinigen op de sociale voorzieningen is wat ons betreft daarom geen optie. De huidige bezuinigingen komen terecht bij deze groep, die het al zwaar genoeg te verduren heeft. Wij denken dan aan de mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, in de sociale werkplaatsen of de mensen die een beroep doen op WAJONG en PGB. Hier zijn de grenzen bereikt. Het CNV maakt liever de keuze niet een kleine groep hard aan te pakken, maar een grote groep een beetje.

Concreet kan gekeken worden naar een tijdelijke verhoging van het hoge BTW-tarief, dit levert snel ruim 2 miljard euro op. Deze verhoging zou op den duur door een lagere belasting op arbeid moeten worden teruggegeven. Een verhoging van de winstbelasting van 1 procent voor bedrijven levert ook ruim een half miljard euro op. Ten slotte vinden onze leden een toptarief voor de hoogste inkomens solidair, bijvoorbeeld van 60 procent boven de 150.000 euro. Dit levert op korte termijn zo'n 600 miljoen euro op.

#### *Tot slot*

Met hervormingen en waar nodig slimme bezuinigingen, kunt u ervoor zorgen dat de Nederlandse economie structureel sterker wordt en dat de overheidsfinanciën hiervan profiteren. De in deze brief voorgestelde hervormingen leggen geen druk op het economische herstel en een kleine lastenstijging voor iedereen is uitlegbaar. De angst voor werkloosheid, de bezuinigingen of de angst dat het huis niet verkocht raakt, moet weggenomen worden. Alleen daarmee genereert u vertrouwen.

Wij willen constructief meedenken, maar dat kan alleen als u daarvoor de ruimte laat. Extra bezuinigingen op de sociale zekerheid, rücksichtslos ingrijpen in de WW of onevenwichtige hervormingen op de arbeidsmarkt kunnen en willen wij niet uitleggen aan onze leden.

DATUM  
5 maart 2012  
ONS KENMERK  
12-007/JS/ja

PAGINA  
4/4

In dat geval heeft u in het CNV een tegenstander. Wanneer u kiest voor goede hervormingen, neemt het CNV haar maatschappelijke verantwoordelijkheid deze uit te leggen aan de maatschappij en aan onze achterban.

Ik wens u sterkte en succes bij de besprekingen.

Met vriendelijke groet,  
CNV Vakcentrale



Jaap Smit  
Voorzitter

0  
1  
2  
3  
4  
5  
6  
7  
8  
9  
A  
B  
C  
D  
E  
F  
G  
H  
I  
J  
K  
L  
M  
N  
O  
P  
Q  
R  
S  
T  
U  
V  
W  
X  
Y  
Z

7a

6-3-2012



Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

CNV Vakcentrale  
t.a.v. De heer J. Smit  
Postbus 2475  
3500 GL UTRECHT

Minister-President  
Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie  
3646377

Datum 5 maart 2012  
Betreft Uw brief d.d. 5 maart 2012

Geachte heer Smit,

*Waste team,*

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRESIDENT,  
Minister van Algemene Zaken,

Mark Rutte

*Mark Rutte*

9

21-02-2012 13:55:33

CPB  
CENTRAAL BUREAU  
VORSCHEMINGSBUREAU

p/a secretariaat Lobbyoverleg  
Postbus 68  
1800 AB ALKMAAR



Aan de leden van het onderhandelingsteam maatregelenpakket  
P/a minister-president, de heer M. Rutte  
Ministerie van Algemene Zaken  
Postbus 20001  
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp:  
Suggesties voor nationale bezuinigingen

Alkmaar, 8 maart 2012

Geachte heer Rutte,

Het CPB heeft op 1 maart jl. ondubbelzinnig duidelijk gemaakt dat de Nederlandse samenleving voor grote uitdagingen staat. Enerzijds het overheidstekort terugbrengen tot 3% en anderzijds slimme maatregelen nemen om het concurrentievermogen te stimuleren en zorg te dragen voor economische groei.

De regio Noordwest-Holland, grofweg het gebied ten noorden van de Zaanstreek doet u de volgende suggesties die kunnen bijdragen aan een slim maatregelenpakket.

- Woningbouw**

De metropoolregio Amsterdam staat voor grote uitdagingen als het gaat om het huisvesten van de bevolking. De huidige planopzet vergt een investering van vele miljarden in de aanleg van infrastructuur. Wij denken dat een andere fasering, namelijk starten met woningbouw in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal aanmerkelijke bezuinigingen kan opleveren. Er is reeds sprake van goede (spoor-)verbindingen en ook het wegennetwerk is goed op orde of wordt in de nabije toekomst aangepakt (N23). Tegen een miljardeninvestering in infrastructuur staat dan een bescheiden investering in spoorse doorsnijdingen in Castricum, Heiloo en Hoorn. De besparing op de uitgaven voor infrastructuur schatten wij op enige miljarden euro's.
- Huisvesten mariniersbataljon**

Huisvesting van het mariniersbataljon maakt nieuwe kazernes nodig. Gebruikmaking van bestaande infrastructuur en faciliteiten levert grote besparingen op. Den Helder biedt aan een inspanning te willen leveren de mariniers te huisvesten. De besparing schatten wij op enige tientallen miljoen Euro's.
- Civielmedegebruik defensieterrein - Den Helder**

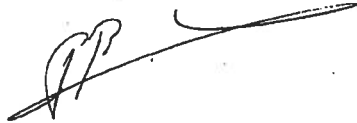
Mede vanuit het topsectorenbeleid, zijn de rijksambities rondom duurzame energie hoog. Van belang is het vergroten van het kennis- en opleidingsaanbod en de besparing op maatschappelijke kosten rondom offshore wind. Het bedrijfsleven ziet kans om deze ambities waar te maken. Ons gezamenlijk belang is het behoud van het werk in Nederland. Een versterking van de regionale economie in de Kop van Noord-Holland, het faciliteren van het bedrijfsleven en het koppelen van de civiele Maritime Maintenance aan het maintenance cluster rondom het Marinebedrijf in Den Helder.

Hiervoor worden private investeringen in de zeehaven gedaan. Dit kan het Rijk (Defensie en Financien/RVOB) miljoenen schelen/opleveren. Een taskforce vanuit BZK en Defensie rondt in maart 2012 haar voorstel af.

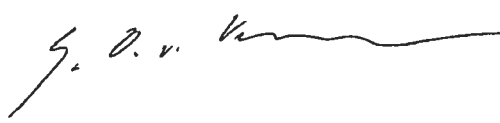
- **Integrale uitvoerings-,beheer- en handhavingsdienst voor de Noordzee**  
 Er ligt een advies aan staatsecretaris Atsma om een integrale uitvoerings-, beheer- en handhavingsdienst voor de Noordzee op te richten. In Den Helder zijn de daarvoor benodigde organisaties aanwezig; Kustwacht, Koninklijke Marine, Rijkswaterstaat, Reddingwezen, Noordzee kennisinstututen zoals Imares en NIOZ. In Den Helder zijn offshore ondernemers, onderzoeksinstellingen, beroepsopleidingen, gericht op de ontwikkelingen op de Noordzee, reeds gebundeld in de Maritime Campus Netherlands. Het is van belang om hoogwaardige kennis in Nederland te behouden. Dit is de gewenste stimulering van het concurrentievermogen. Bundeling van de Noordzee-activiteiten in Den Helder behoeft geen grootscheepse verhuizingen en investeringen, wat miljoenen bespaart.
- **Biomassavergasser**  
 In de regio Alkmaar wordt door ECN, HVC en Taqa intensief samengewerkt om een biomassavergassingsinstallatie tot ontwikkeling te brengen. Deze innovatieve ontwikkeling versterkt op termijn de Nederlandse positie op de internationale gasmarkt en draagt bij aan de ambities voor de gasrotonde.

De regio Noordwest-Holland is een regio met volop kansen en ruimte voor nieuwe mogelijkheden. Wij kunnen oplossingen bieden voor nationale vraagstukken die elders onuitvoerbaar of te duur zijn. Met slechts enkele gerichte investeringen, zullen elders aanzienlijk grotere besparingen worden gerealiseerd. Met de bezuinigingen voor de boeg is het tijd voor onorthodox denken. Wij denken met ons aanbod daar een bijdrage aan te hebben geleverd. Wij denken graag met u mee en willen met u in gesprek over ons aanbod.

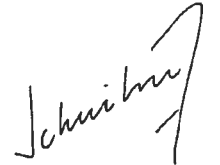
Met vriendelijke groet,



P. Bruinooge  
Burgemeester Alkmaar



Dr. G.O. van Veldhuizen  
Burgemeester Hoorn



K. Schuiling  
Burgemeester Den Helder





Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Noordwest-Holland  
t.a.v. p/a secretariaat Lobbyoverleg  
Postbus 68  
1800 AB ALKMAAR

**Minister-President**

Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

**Onze referentie**  
3647047

Datum 9 maart 2012  
Betreft Uw brief d.d. 8 maart 2012

Geachte heren Bruinooge, Van Veldhuizen en Schuiling,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRESIDENT,  
Minister van Algemene Zaken,

  
Mark Rutte



Onderhandelaars in het Catshuis  
Scheveningseweg 24  
2517 KV DEN HAAG

### Onderwerp

Nederlandse Publieke Omroep

Geachte heren Rutte, Verhagen, Wilders, Blok, Van Haersma Buma,  
geachte mevrouw Agema,

Het kabinet staat momenteel voor de zware opgave om het begrotingstekort terug te dringen en de economie te stimuleren. Wij pleiten er voor om daarbij de mediabegroting niet nogmaals te verlagen. Dat tast de functie aan van de publieke omroep in het democratisch functioneren van de samenleving en als motor van de creatieve sector, terwijl het netto geen geld voor het Rijk oplevert.

In het zeer recente verleden koos u er voor om EUR 200 miljoen (22%) te bezuinigen op het mediabudget. Die bezuiniging wordt de komende periode doorgevoerd met een reorganisatie van het bestel, die de publieke omroep goedkoper en efficiënter maakt. Deze bezuiniging raakt de omroep hard, maar we zullen er desondanks in slagen de kwaliteit van de programmering en de unieke kenmerken van ons omroepbestel te behouden.

Nederland houdt ondanks de bezuinigingen een creatieve, pluriforme omroep met een hoogstaand en gevarieerd programma-aanbod. Naar Europese verhoudingen zeer goedkoop, efficiënt, voor een breed publiek, belangrijk voor de werkgelegenheid in de creatieve sector, op een level playing field met commerciële partijen.

Het kabinet laat in de Mediabrief van juni weten gelukkig te zijn met deze uitkomst en met een publieke omroep die investeert in haar maatschappelijke inbedding door omroepverenigingen met leden als onderdeel van dat bestel. Met deze brief vragen wij u dit ingezette proces van hervorming ook de komende jaren te steunen en niet te frustreren.

Uit het recente onderzoek van de *Boston Consultancy Group* blijkt klip en klaar dat er op overhead niets meer te winnen valt bij de publieke omroep. Nieuwe bezuinigingen leiden dus onvermijdelijk tot het schrappen van programma's en/of zenders. Met minder programma's zal de publieke omroep er voor minder mensen kunnen zijn en dat willen we niet.

### Datum

12 maart 2012

### Behandeld door

H.N. Hagoort

### Ons kenmerk

HH/RvB

### Telefoonnummer

### e-Mail

henk.hagoort@omroep.nl

### Adres

Nederlandse Publieke Omroep  
Postbus 26444  
1202 JJ Hilversum  
Media Park  
Sumatralaan 45  
[www.publiekeomroep.nl/organisatie](http://www.publiekeomroep.nl/organisatie)

T.035 677 88 99

K.v.K. nr. 32043579



Dat leidt uiteindelijk tot onnodige marginalisatie terwijl de publieke omroep nu een sterke prijs-kwaliteitverhouding kent, veel Nederlands product op de markt brengt en scherp concurreert op creativiteit en kwaliteit.

**Datum**  
12 maart 2012

Kijkers en luisteraars zullen een extra bezuiniging ook niet begrijpen: er is minder te kijken en te luisteren én minder te kiezen, en toch levert dat netto geen besparing op. Niet voor de belastingbetaler zelf en niet voor de schatkist. Want wanneer door verdere bezuinigingen een televisienet zou moeten sneuvelen, dan vallen voor het Rijk de lagere uitgaven geheel weg tegen de lagere inkomsten via de STER (zie bijgaande berekening).

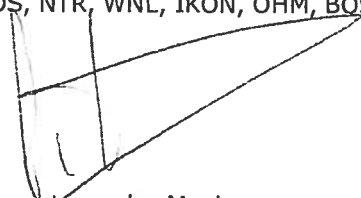
**Ons kenmerk**  
HH/RvB

**Pagina**  
02

Nieuwe bezuinigingen dragen ook niet bij aan het aanjagen van de Nederlandse economie. De al opgelegde bezuiniging van EUR 200 miljoen kost de komende jaren 20% van de werkgelegenheid bij de publieke omroep. Het indirecte banenverlies bij productiemaatschappijen, facilitaire bedrijven en onafhankelijke programmamakers is daarbij nog niet opgeteld. Het mag niet verbazen dat een extra bezuiniging die creatieve industrie, inclusief de kansen voor Nederlands product, verder belemmert.

Om al deze redenen doen wij een klemmend beroep op u niet verder te bezuinigen op het mediabudget.

Hoogachtend, namens TROS, AVRO, VARA, BNN, KRO, NCRV, EO, MAX, VPRO, NOS, NTR, WNL, IKON, OHM, BOS, ZVK, Joodse Omroep, Human, RKK,

  
Lennart van der Meulen  
voorzitter College van Omroepen

  
Henk Hagoort  
voorzitter Raad van Bestuur NPO

Cc: mevrouw M. van Bijsterveldt-Vliegenthart  
Cc: mediawoordvoerders Tweede Kamer

Bijlage: feiten en cijfers van de Nederlandse Publieke Omroep

- Rekensom schrappen Nederland 3
- Nederlandse publieke omroep relatief goedkoop
- Kosten per medium per huishouden
- Investering Nederlands product

## 1. Marginale opbrengst schrappen derde net

Nederland 3 kost	148 miljoen (MJB 2012)
- kindertelevisie (naar dagTV Ned2)	-60 miljoen
- nieuwsvoorziening NOS blijft	-15 miljoen
- al voorgenomen bezuiniging op Nederland 3 conform BCG	-20 miljoen
- minder STER-inkomsten Ned.3	-44 miljoen*
<b>NETTO BEZUINIGING</b>	<b>9 miljoen EUR</b>

\* 44 miljoen verlies STER is een conservatieve schatting. De overgebleven twee netten zullen door een slechtere concurrentiepositie t.o.v. de commerciële omroepen ook STER inleveren, waardoor het verlies aan STER-inkomsten voor het Rijk toeneemt tot naar schatting 70 miljoen EUR

Let wel: omgekeerd geldt dat toen in 1988 Nederland 3 erbij startte, er geen extra budget kwam. De Vlaamse VRT gaat binnenkort een derde net starten en krijgt ook geen extra geld.

## 2. Nederlandse publieke omroep relatief goedkoop

Land	Kosten (x 1.000.000)	Bevolking (x 1.000.000)	Kosten in 2011
1 Zwitserland (SSR/SRG)	1.295,20	7.604	€ 170,33
2 Noorwegen (NRK)	610,30	4.661	€ 130,94
3 Oostenrijk (ORF)	971,20	8.220	€ 118,15
4 BRD (ARD + ZDF)	8.507,50	81.306	€ 104,64
5 Denemarken (DR)	517,90	5.593	€ 92,60
6 Verenigd Koninkrijk (BBC)	5.827,60	63.322	€ 92,03
7 Zweden (SR + SVT)	757,20	9.104	€ 83,17
8 Finland (YLE)	420,00	5.263	€ 79,80
9 Ierland (RTÉ)	372,00	4.722	€ 78,78
10 België (VRT + RTBF)	747,50	10.438	€ 71,61
11 Frankrijk (France TV + Radio France)	3.768,80	65.631	€ 57,42
<b>12 Nederland (NPO)</b>	<b>856,70</b>	<b>16.731</b>	<b>€ 51,20</b>
13 Italië (RAI)	2.821,00	61.261	€ 46,05
14 Portugal (RTP)	354,00	10.781	€ 32,84
15 Spanje (RTVE)	1.149,20	47.043	€ 24,43

\* Bron: EBU Guide 4 - 2010 ('EBU Members' key financial and personnel data')

\*\* Bron: www.europa-nu.nl ('EU-lidstaten gesorteerd op aantal inwoners'), Noorwegen en Zwitserland: Wikipedia

## 3. Kosten per medium per huishouden

<b>TV</b>	<b>€ 4,32 per maand per huishouden</b> Nederland 1 t/m 3, Z@pp, Z@ppelin, Journaal 24, Politiek 24, Cultura 24, Geschiedenis 24, Best 24, Familie 24, Holland Doc 24, Consumenten 24, Humor 24, Spirit 24 en Sterren 24
<b>Radio</b>	<b>€ 0,85 per maand per huishouden</b> Radio 1 t/m 6, 3FM, FunX
<b>Internet</b>	<b>€ 0,20 per maand per huishouden</b> Uitzending Gemist en Publiekeomroep.nl
<b>Overige kosten</b>	<b>€ 1,08 per maand</b> (sport)rechten, distributie, teletekstondertiteling, bestuur, verantwoording etc.

## 4. De publieke omroep investeert meer in Nederlandse producties

Nederlands en buitenlandse producties (%)

	Nederlands product	Buitenlands product
NPO	85,2	14,8
RTL	53,3	46,2
SBS	39,8	60,2



Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

11a  
16 maart 2012

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Nederlandse Publieke Omroep  
t.a.v. dhr. H. Hagoort  
Postbus 26444  
1202 JJ HILVERSUM

**Minister-President**

Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

**Onze referentie**  
3648178

Datum 16 maart 2012  
Betreft Uw brief d.d. 12 maart 2012

8  
Geachte heren Hagoort en Van der Meulen,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRESIDENT,  
Minister van Algemene Zaken,

  
Mark Rutte



Aan : De Minister President, dhr. M. Rutte

C.C : De Staatsecretaris van Financiën, dhr. F.H.H. Weekers  
De fractievoorzitter VVD, dhr. S. Blok

Betreft : Voorstel Alliantie Nederland Rookvrij! m.b.t. Belastingplan (2013) in het kader van de  
Catshuisbesprekingen

21 maart 2012

Geachte heer Rutte,

De Alliantie Nederland Rookvrij! heeft in het kader van de bezuinigingen in 2013 gepleit voor een verhoging van de tabaksaccijnzen met € 0,50. Een dergelijke substantiële verhoging van de tabaksaccijnzen levert voordelen op. Naast een stijging van staatsinkomsten is het een van de meest effectieve middelen om mensen langer gezond te laten leven en te voorkomen dat de jeugd begint met roken, belangrijk uitgangspunten van uw kabinet en de Minister van Volksgezondheid. Doordat burgers langer gezond blijven, stijgen arbeidsproductiviteit en maatschappelijke participatie<sup>1</sup>.

Een aantal tabaksfabrikanten (Philip Morris en Imperial Tobacco) heeft, deze week, een verhoging van de prijs van sigaretten met € 0,20 en van shag met € 0,10 aangekondigd<sup>2</sup>. De Alliantie Nederland Rookvrij! vindt de timing van deze verhoging opvallend om meerdere redenen:

- België heeft per 1 februari 2012 de accijnzen op tabaksproducten met € 0,30 verhoogd. Met de door de tabaksfabrikanten voorgestelde prijsstijging komt de prijsverhouding tussen Nederland en België dichterbij het oude niveau. Het argument van de tabaksindustrie dat de prijsstijging in Nederland te maken heeft met een stijging van de grondstoffen is niet erg geloofwaardig. Dan zou overal de prijs van tabaksproducten moeten stijgen. Het lijkt eerder een manier de regering te weerhouden een substantiële accijnsverhoging in te voeren.
- Een prijsverhoging door de tabaksindustrie leidt tot een zeer beperkte stijging van de accijnsopbrengsten. Bij de laatste aanpassing van de accijnzen op tabak<sup>3</sup> is de ad valorem accijns op sigaretten naar 8,59% en van shag naar 13% verlaagd. Alleen de inkomsten van de ad valorem accijns bewegen mee met een verhoging of verlaging van de gemiddelde

prijs van tabak in de winkel, waardoor de accijnsinkomsten slechts minimaal zullen stijgen.

- De tabaksindustrie brengt vaak het argument naar voren dat een prijsverhoging van tabaksproducten leidt tot meer grensverkeer. Dit argument houdt geen stand aangezien dit in de praktijk geen (noemenswaardig) probleem blijkt te zijn. De gemiddelde prijs van tabak (WAP)<sup>4</sup> in België, Duitsland en Nederland ligt dicht bij elkaar.

Kleinere verhogingen, zoals de tabaksindustrie nu invoert, hebben weinig effect op het gebruik van tabak, waardoor de positieve effecten op de volksgezondheid achterwege blijven. Daarom pleit de Alliantie Nederland Rookvrij! nogmaals met kracht voor een **jaarlijkse** verhoging van de tabaksaccijnzen met € 0,50. De effecten op de volksgezondheid zijn dan optimaal.

Wij hopen van harte dat u deze eenvoudig in te voeren maatregel niet onbenut laat bij de onderhandelingen over het begrotingstekort 2013 in het Catshuis.

Mocht u behoefte hebben aan meer informatie of verdere toelichting zijn wij daartoe gaarne bereid.

Met vriendelijke groeten,



Prof. Dr. Onno van Schaijck  
Voorzitter Alliantie Nederland Rookvrij!

Tevens verstuurd aan:

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, dhr. M.J.M. Verhagen, de Minister van Financiën, dhr. J.C. de Jager en de fractievoorzitter CDA, de heer S. van Haersma Buma

Voor meer informatie:

Dominique Hamerlijnck	KWF Kankerbestrijding	<a href="mailto:dhamerlijnck@kwfkankerbestrijding.nl">dhamerlijnck@kwfkankerbestrijding.nl</a>	T. 020-5700500 M 06-27158428
Marijke Luif	Hartstichting	<a href="mailto:m.luif@hartstichting.nl">m.luif@hartstichting.nl</a>	T. 070-3155545 M 06-12502842

<sup>1</sup>World Health Organization (2008). WHO Report on the global tobacco epidemic: The MPOWER package. Geneva: WHO en FCTC, Framework Convention on Tobacco Control.

<sup>2</sup> Dagblad de Gelderlander, Roken weer duurder, 17 maart 2012

<sup>3</sup> Staatsblad 2010 841, ingegaan op 1 juli 2011

<sup>4</sup> EU Excise Duty Tables III Manufactured Tobacco, 1 juli 2011, de cijfers 2012 zijn nog niet bekend.

14a



Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Hartstichting  
t.a.v. Prof. Dr. O. van Schaijck  
Postbus 300  
2501 CH DEN HAAG

**Minister-President**

Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

**Onze referentie**  
3648947

Datum 22 maart 2012  
Betreft Uw brief d.d. 21 maart 2012

Geachte heer Van Schaijck,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRESIDENT,  
Minister van Algemene Zaken,

  
Mark Rutte





Dagelijkse Groenmarkt 3-5  
Postbus 179 2501 CD Den Haag  
T +31 (0)70 318 07 10  
F +31 (0)70 310 61 73  
[info@nederlandsebrouwers.nl](mailto:info@nederlandsebrouwers.nl)

[www.nederlandsebrouwers.nl](http://www.nederlandsebrouwers.nl)

Ministerie van Algemene Zaken  
T.a.v. de heer Drs. M. Rutte  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag

Den Haag, 27 maart 2012

Betreft: Accijns op bier

Geachte heer Rutte,

De Nederlandse biersector is een belangrijke motor van de Nederlandse economie. Zo is Nederland een van de grootste bierexporteurs in Europa en is de sector verantwoordelijk voor een toegevoegde waarde aan de economie ter hoogte van 2,8 miljard euro. Op dit moment telt Nederland zo'n 120 brouwerijen die gezamenlijk ongeveer 388 miljoen euro accijns afdragen. Deze brouwerijen zorgen voor innovatie en hoogwaardige werkgelegenheid in Nederland. Gezamenlijk zijn zij verantwoordelijk voor zo'n 77.100 banen (in brouwerijen, horeca, retail en leveranciers). Dat kan de sector alleen waarmaken als de in Nederland gebrouwen bieren competitief blijven met de in het buitenland gebrouwen bieren. Accijnzen hebben daar een grote invloed op. Vereniging Nederlandse Brouwers is de koepelorganisatie voor bierbrouwers in Nederland. Via onze vereniging vertegenwoordigen wij ruim 95% van de bierproductie in Nederland.

In de afgelopen week heeft een aantal organisaties gepleit voor een verhoging van de accijnzen op alcohol met 50%. Het beeld dat werd geschetst, verontrust ons. Temeer omdat het een verkeerd beeld geeft over consequenties en de mogelijke effecten. Via deze brief en de bijlage, willen wij dit graag onder uw aandacht brengen in uw rol als onderhandelaar in het Catshuis. Dezelfde brief hebben wij ook aan de andere onderhandelaars gestuurd.

Nederland kent een van de hoogste accijnstarieven voor bier in Europa. In Nederland dient voor een hectoliter pilsener (à 5 procent alcohol) 32,64 euro accijns afgedragen te worden. Dit is ruim 20 euro, of te wel bijna 250%, per hectoliter meer dan in Duitsland en ruim 10 euro, of te wel bijna 60%, per hectoliter meer dan in België. Nederland behoort in Europa tot de landen met de hoogste accijns op bier. Voor de consument leidt dat tot een verschil in prijs (alleen al vanwege accijnzen) van



ongerekend ongeveer 2 euro per krat bier. In december van 2011 hebben wij Ernst&Young/Regioplan een onderzoek laten doen naar de grenseffecten veroorzaakt door die verschillen in accijnstarieven. Hieruit is duidelijk gebleken dat er op zeer grote schaal sprake is van bieraccijnstoerisme. Daarmee raken de brouwers in Nederland, de supermarkten en horeca omzet en de overheid accijnsinkomsten kwijt. Enkele feiten mbt accijnzen op een rij:

1. De kosten van illegale import van bier leveren de staat en sector nu al een schadepost op van rond 100 mln euro;
2. Accijnsverhoging leidt tot lagere omzet van Nederlandse bierbrouwers en hun wederverkopers, niet per definitie tot lagere bierconsumptie;
3. De accijnsverhoging uit 2009 toont aan dat de opbrengsten significant minder waren dan vooraf ingecalculeerd;
4. Over de laatste jaren is de accijnsindex nu al substantieel hoger geweest dan de groei van de inflatie (inflatieindex over de laatste 30 jaar was 156 – de accijnsindex was 177);
5. Verhoging van de bieraccijnzen treft met name de kleine, regionale brouwers in de grensstreken en dan in het bijzonder in Limburg;
6. Accijnsverhoging leidt niet tot daling van het alcoholmisbruik. De gematigde drinker zal uiteindelijk gewoon meer voor zijn glas bier moeten betalen.

In de bijlage treft u meer informatie aan over deze punten.

Al met al zijn wij van mening dat in het huidige economische klimaat een verdere verhoging van bieraccijnzen onwenselijk is. Daarnaast zijn de neveneffecten voor de sector, de supermarkten en horeca in de grensstreken en de schatkist groot.

Uiteraard begrijpen wij dat de huidige uitzonderlijke economische situatie vraagt om maatregelen die offers vragen van overheid, bedrijfsleven en consumenten. Dat zal ongetwijfeld ook voor het bedrijfsleven tot moeilijke maatregelen leiden, die ook effect op onze sector zullen hebben. Wij zijn echter van mening dat een extra offer vanuit de bierbrouwers in de vorm van accijnsverhoging in de huidige economische situatie waarin de sector zich bevindt niet te rechtvaardigen is. Wij hopen en vertrouwen dat u dit in uw overwegingen in de komende periode mee wilt nemen en uiteraard zijn we altijd bereid om aanvullende informatie te verstrekken.

Hoogachtend,  
NEDERLANDSE BROUWERS

H. Wiegel  
Voorzitter



Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

28 maart 2012. 16a

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Nederlandse Brouwers  
t.a.v. dhr. H. Wiegel  
Postbus 179  
2501 CD DEN HAAG

Minister-President

Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie  
3649588

Datum 28 maart 2012  
Betreft Uw brief d.d. 27 maart 2012

Geachte heer Wiegel,

Wieland

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRESIDENT,  
Minister van Algemene Zaken,

Mark Rutte

Mark Rutte

Aan de minister president drs. M. Rutte  
Ministerie van Algemene Zaken  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag

Zoetermeer, 27 maart 2012

## Overheidsinkopen bieden mogelijkheden

Geachte heer Rutte,

Nu de gesprekken over bezuinigingen in het Catshuis in volle gang zijn, doet NEVI u graag een aantal suggesties over besparen door slimmer inkopen aan de hand.

NEVI is al 55 jaar hét Nederlandse netwerk van en voor Inkopers uit het bedrijfsleven en de overheid. Wij brengen inkoopprofessionals bij elkaar om kennis te delen. Wij leiden op, subsidiëren leerstoelen en lectoren, zijn internationaal actief. Wij zijn geen belangenbehartiger of lobbyclub, maar staan voor professionalisering van de inkoopfunctie in het belang van het bedrijfsleven, de overheid en de samenleving.

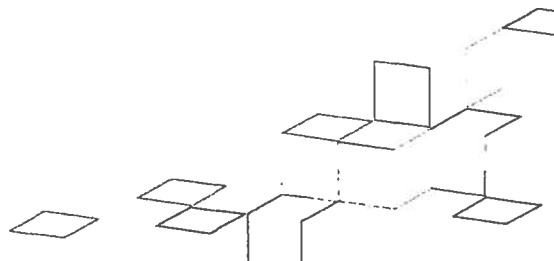
### Voorbeelden bewijzen dat het kan

Het beïnvloedbare inkoopvolume in de publieke sector in Nederland is zeker 60 miljard Euro per jaar. Een paar procent besparing geeft al enorme opbrengsten. Dit gebeurt al in Groot-Brittannië. Daar wordt naar verwachting in 2012 5 miljard pond per jaar bespaard door een rigoureuze hervorming van de overheidsinkoop. In 2011 werd al 3,75 miljard pond bespaard (extern gevalideerd). Zie bijvoorbeeld: <http://www.supplymanagement.com/news/2011/procurement-drives-governments-375bn-savings/?locale=en>

De besparingen in Groot-Brittannië komen vooral voort uit een professioneel, strak geregisseerd inkoopproces. De inkoopfunctie voert daar niet alleen uit wat beleidsmatig al is besloten; de inkoopfunctie is betrokken bij de formulering van het beleid en biedt daardoor aantoonbare toegevoegde waarde. Een overheid die projecten definieert en eisen stelt aan diensten en leveringen zonder rekening te houden met de mogelijkheden van de markt, is altijd duurder uit. Dat vereist inbedding van inkoopexpertise op hoog niveau. Zoals bij veel private ondernemingen (AKZO, KLM, Unilever, DSM): de CPO (Chief Procurement Officer) rapporteert rechtstreeks aan de RvB en bepaalt mede het beleid.

### Niet prijskopen

Besparingen komen lang niet altijd voort uit lagere prijzen. Bij de inkoopfunctie van de overheid hoort maximale waarde (best value for tax payer's money) voorop te staan. Maximale waarde is prima te combineren met besparingen als deze voortvloeien uit slimmer inkopen. Sterker nog, uit onderzoek blijkt dat de focus op maximale waarde op langere termijn nóg lagere prijzen oplevert dan de focus op laagste prijs.



Naast een algemene oproep om de inkoopfunctie van de overheid te professionaliseren willen wij graag een aantal concrete ideeën onder uw aandacht brengen, die op korte termijn al kunnen meehelpen de budgettaire problemen te verlichten zonder schade toe te brengen aan de economie.

### 1. Maximeer de tarieven voor externe inhuur

"Externe inhuur" is inkoop. In januari heeft PIANOo, expertise centrum aanbesteden een publicatie uitgebracht over externe inhuur waarin wordt gewezen op de mogelijkheid om de tarieven voor externe inhuur te koppelen aan de interne salarisschalen. Het inhuren van een externe zal altijd tegen hogere tarieven plaatsvinden dan alleen de interne kosten voor de organisatie vanwege het risico, de acquisitiekosten en de leegloop waar een externe mee te maken heeft. Die extra kosten kunnen worden uitgedrukt als een factor op de kosten van een interne met vergelijkbare kwalificaties. Afhankelijk van de duur van de opdracht kan de factor dan variëren van 1,5 tot 2,5. Zo worden kosten voor externen transparant verantwoord, intern maar ook naar de maatschappij.

NEVI verwacht dat het introduceren van een dergelijke inhuurfactor binnen de – gehele – publieke sector enkele honderden miljoenen euro's kan opbrengen.

### 2. Inkopen doe je goed of doe je niet

Inkopen zelf kost ook geld. Er zijn in de Nederlandse publieke sector duizenden inkopende diensten. Kleine, incidentele opdrachtgevers kunnen niet over alle noodzakelijk expertise beschikken. En slecht inkopen kost geld, soms veel geld, en brengt risico's met zich mee. Stimuleer daarom de verdere ontwikkeling van samenwerkingsverbanden. Er zijn in Nederland al goede voorbeelden. Zo krijgen binnen het Rijk nu Inkoop Uitvoerings Centra vorm en werken vele gemeenten regionaal samen. Dat levert aantoonbaar resultaten op.

Maar die samenwerking is vaak op basis van vrijwilligheid en toevalligheid. Samenwerking op zich is ook geen doel, maar een middel: een middel om voldoende professionaliteit in de inkoop zelf te kunnen realiseren. Die professionaliteit kan niet gerealiseerd worden in duizenden inkopende diensten. Eis daarom een minimaal niveau van professionaliteit of een inkoopvolume van tenminste 10 miljoen per inkopende dienst. Is dat inkoopvolume er niet dan moet er worden samengewerkt.

NEVI verwacht dat het introduceren van een dergelijke eis wezenlijk kan bijdragen aan een betere inkoop én bovendien miljoenen euro's kan opleveren.

### 3. Introduceer het "Engelse model" van aankoopcentrales

In Engeland (maar bijvoorbeeld ook in Portugal en de VS) sluiten aankoopcentrales (GPS, ANCP, etc.) niet verplichtende raamcontracten, waar andere overheidsorganisaties gebruik van kunnen maken. Daarmee kunnen met name kleinere publieke organisaties fors besparen op hun inkoopkosten: de uitvoering van de inkoop kost hen minder moeite en ook de condities zijn veelal beter. Onderzoek van het Ministerie van BZK heeft aangetoond dat een dergelijke aanpak ook voor de Nederlandse overheid mogelijk is. Snel opzetten met gebruikmaking van de kennis en ervaring uit bijvoorbeeld Engeland en Portugal (die dezelfde EU aanbestedingsregels kennen) moet soortgelijke resultaten als behaald in die landen kunnen opleveren.

### 4. Vervang subsidie door innovatieve inkoop

Dit Kabinet investeert in innovatie door honderden miljoenen aan subsidies. NEVI onderschrijft het belang van innovatie. NEVI wil ook de innovatie stimuleren en met innovatie besparingen op bestedingen realiseren.

In plaats van subsidie ter beschikking te stellen, kan de overheid ook haar totale inkoopvolume inzetten om innovatie te bevorderen. Dit kan door bij alle inkopen standaard de mogelijkheid te bieden voor het indienen van een alternatief/beter voorstel, het altijd mogelijk maken van het indienen van varianten bij aanbestedingen en het verplicht stellen van functioneel specificeren.

Het maximaal benutten van de kennis en voorstellen van leveranciers zal meer waarde genereren, de kwaliteit verbeteren en de integrale kosten verlagen. Daarmee kan tenminste hetzelfde effect bereikt worden als met (een groot deel van) de honderden miljoenen aan subsidie en worden juist de innovatieve ondernemers ondersteund.

#### 5. Gateway review voor grote projecten

Het gateway review proces is een instrument om grote projecten op een onafhankelijke manier extra te beoordelen voordat ze in uitvoering worden genomen. Dit proces is oorspronkelijk geïntroduceerd door het Office of Government Commerce (OGC) vanuit de inkoopdiscipline (omdat bij grote projecten veel wordt ingekocht) en later uitgebreid naar bijvoorbeeld ICT of infrastructuur projecten. In vele landen (bijvoorbeeld UK, Nieuw Zeeland, Australië) is het een standaard verplichting voor projecten boven een zekere waarde. Het kost inspanning en tijd, maar het voorkomen van mislukkingen of budgetoverschrijdingen zal veel meer opleveren.

NEVI meent dat een gateway review voor alle projecten waarbij meer dan € 50 miljoen extern wordt ingekocht vele honderden miljoenen aan faalkosten kan besparen.

#### 6. Levensduurkosten centraal stellen

Inkopen is veel meer dan kijken naar de laagste prijs. Door beter in te kopen zullen producten van betere, duurzame kwaliteit zijn en zullen overheden daarmee besparen op de levensduurkosten (de totale integrale kosten gedurende de levensduur van een product) en op toekomstige vervangingen.

NEVI verwacht dat met inkopen op basis van de levensduurkosten zeker honderd miljoen bespaard kan worden.

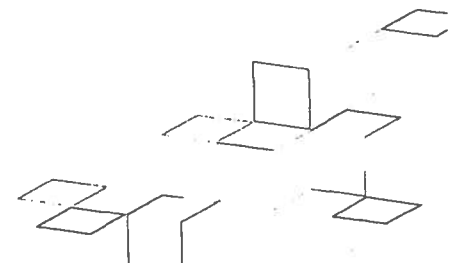
Bovenstaande voorstellen kunnen direct geïmplementeerd worden. Wij hebben uitgebreidere toelichting beschikbaar en zijn, vanuit onze ervaring en expertise, graag bereid een verdere bijdrage te leveren.

Wij vernemen graag van u.

Hoogachtend,

T. Trommelen  
Voorzitter NEVI

J. Telgen  
Voorzitter NEVI Publiek





Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

17u  
29 maart 2012

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

NEVI  
t.a.v. Dhr. T. Trommelen  
Postbus 198  
2700 AD ZOETERMEER

**Minister-President**

Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

**Onze referentie**  
3650079

Datum 29 maart 2012  
Betreft Uw brief d.d. 27 maart 2012

Geachte heren Trommelen en Telgen,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRÉSIDENT,  
Minister van Algemene Zaken,

  
Mark Rutte

**Mellegers, mw. G.**

blauw: 365 1240.

**Van:** CAR Secretariaat

**Verzonden:** woensdag 4 april 2012 15:55

**Aan:** DIV

**Onderwerp:** FW: Notitie C1000 over bezuinigingsmaatregel: verhogen van btw

**Van:** Lotte Mertens [mailto:lotte@issuemakers.nl]

**Verzonden:** woensdag 4 april 2012 15:51

**Aan:** CAR Secretariaat

**Onderwerp:** Notitie C1000 over bezuinigingsmaatregel: verhogen van btw



Amersfoort, 4 maart 2012

Geachte minister-president Rutte, viceminister-president Verhagen en fractievoorzitter Wilders,

Ten behoeve van de bespreking over de overheidsfinanciën in het Catshuis, vragen wij graag uw aandacht voor het volgende.

Momenteel onderhandelt u in het Catshuis over een nieuw pakket bezuinigingen dat nodig is om het begrotingstekort naar beneden te brengen. Graag vragen wij aandacht voor de consequenties van een veelbesproken bezuinigingsmaatregel: het verhogen van de btw.

Staatssecretaris Weekers heeft in zijn Fiscale agenda eerder al aangegeven dat hij de belasting op arbeid wil verschuiven naar belasting op consumptie. Daarbij denkt hij aan het verhogen van de btw voor de producten die momenteel het lage btw van 6% kennen. Uit de eerste reacties van enkele Tweede Kamerleden bleek dat zij het lage btw op eerste levensbehoeften willen behouden.

C1000 is het met de Kamerleden eens dat de lage btw op voeding behouden moet blijven. Het verhogen van de btw zou voor veel consumenten zeer verkeerd uitpakken. Ook een kleine verhoging van 6% naar 8% zou voor consumenten al problematisch zijn: dat zou betekenen dat voedingsmiddelen jaarlijks 640 miljoen duurder worden. Het lage btw-tarief is in het verleden bewust ingevoerd aangezien het basisbehoeften betreft waarvan de productie erg arbeidsintensief is. Daarnaast pleiten we voor het behoud van het lage btw-tarief voor zowel de levensmiddelen uit de supermarkt, als voor de horecaproducten. Een verhoging van de btw zou veel voedingsproducten voor consumenten onbereikbaar duur maken.

Daarnaast zullen met name de duurzame producten geraakt worden. Veel van deze producten zijn duurder dan niet-duurzame producten. Wanneer de btw hiervoor omhoog gaat, zullen de producten te duur worden voor de consument. Hierdoor wordt er een zware belemmering ingevoerd voor de duurzame consumptie.

Tenslotte zullen de winkels in de grensgebieden sterk benadeeld worden door de verhoging van de btw: de klanten zullen voor hun dagelijkse boodschappen uitwijken naar winkels over de grens waar de producten goedkoper zijn.

C1000 pleit er daarom voor om de lage btw voor producten in de supermarkt te behouden. Zowel voor de

10-04-2012



consument als voor de bedrijven zou een verhoging van de btw zeer nadelige gevolgen hebben.

We stellen het zeer op prijs indien u het bovenstaande kunt betrekken bij uw bespreking over de overheidsfinanciën in het Catshuis. Uiteraard zijn wij graag bereid het bovenstaande nader toe te lichten of met praktijkvoorbeelden de gevolgen van de plannen te laten zien.

Met vriendelijke groet,

Jacolie van Wezep  
*Hoofd Communicatie*

10a



Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

C1000  
t.a.v. Hoofd Communicatie  
mw. J. van Wezep  
Postbus 1000  
3800 BA AMERSFOORT

Minister-President  
Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie  
3651550

Datum 10 april 2012  
Betreft Uw e-mail d.d. 4 april 2012

Geachte mevrouw Van Wezep,

Dank voor de e-mail die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRESIDENT,  
Minister van Algemene Zaken,

Mark Rutte

**Van:** Brons, H.M.  
**Verzonden:** dinsdag 10 april 2012 18:10  
**Aan:** Mellegers, mw. G.  
**Onderwerp:** FW: Begrotingsideeën  
Dit is eigenlijk ook een ingekomen stuk.

---

**Van:** Harry Otten [mailto:H.Otten@weer.nl]  
**Verzonden:** woensdag 28 maart 2012 08:35  
**Aan:** Brons, H.M.  
**Onderwerp:** Begrotingsideeën

---

Geachte heer Brons,

Onderstaand de mail die niet aankwam.

Met een vriendelijke groet

Harry Otten

Beste Mark,

Met veel plezier denk ik nog terug aan jouw bezoek aan Wageningen vorig jaar. Wel leuk trouwens dat Powned nu zelf eens de wind van voren krijgt.

Jullie gaan de komende weken praten over bezuinigingen, maar ondernemers praten altijd graag over waar je geld kunt verdienen. Een paar ideeën.

- Uiteraard moet de verhoging van de pensioenleeftijd meteen beginnen. Als we dat en nog heel veel meer aan de Grieken vragen, moeten we het ook van onszelf eisen. Aan de hypotheekrente aftrek kan ook wat gedaan worden: alleen annuïteit toestaan helpt enorm.
- Het CDA is met een voorstel gekomen om schenkingen aan kinderen voor de aflossing van hypotheek gemakkelijker te maken. De Jager heeft in het vorige kabinet de schenkingsrechten van ouders naar kinderen, ten onrechte, met 25-100% verhoogd en daarmee moet de ontvangen schenkingsbelasting wel dalen want schenken is veel minder aantrekkelijk geworden. Mijn voorstel is om de leeftijd waarop belastingvrij voor een hypotheekaflossing kan worden geschonken te verhogen, het bedrag minimaal €100.000 groot te maken en het ook voor grootouders te laten gelden
- Heel erg veel geld zit in NL in Management BV's waarbij het pas vrij komt bij het opheffen daarvan, in veel gevallen pas over tientallen jaren. Dit is een slapende inkomstenbron. De belasting om het geld naar privé te trekken is nu 25%. Je zou dit naar 10-15% kunnen verlagen gedurende één jaar als dit geheel benut wordt voor de aflossing van een hypotheek. De Staat lijkt belasting mis te lopen, maar het mes snijdt aan twee kanten: je krijgt nu belasting die je anders pas over vele jaren zou krijgen en de hypotheekschuld neemt af. Het zou zomaar over miljarden kunnen gaan.
- Je zou bovenstaand tarief voor overheveling van BV naar privé ook kunnen laten gelden als dat geld, bijvoorbeeld, gebruikt wordt voor de verbouwing van de eigen woning. Door de BTW daarop krijg je meer terug dan wat het minder (maar heel veel later) aan belasting oplevert en de woningbouw wordt weer enigszins vlotgetrokken.

Alle beetjes helpen, bovenstaande ook denk ik.

Met een vriendelijke groet,

Harry Otten

-

This e-mail is from Meteo Consult B.V., a MeteoGroup company. For more information, see [www.weer.nl](http://www.weer.nl)

This e-mail may contain confidential information. Only the addressee is permitted to read, copy, distribute or otherwise use this e-mail or any attachments. If you have received it in error, please contact the sender immediately. Any opinion expressed in this e-mail is personal to the sender and may not reflect the opinion of MeteoGroup.

Any e-mail reply to this address may be subject to interception or monitoring for operational reasons or for lawful business practices.

Lga



Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Meteo Consult B.V.  
t.a.v. dhr. H. Otten  
Postbus 617  
6700 AP WAGENINGEN

**Minister-President**

Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

**Onze referentie**  
3651628

Datum 11 april 2012  
Betreft Uw e-mail d.d. 28 maart 2012

Geachte heer Otten,

Dank voor de e-mail die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRESIDENT,  
Minister van Algemene Zaken

Mark Rutte

**WERKGROEP ANDERE PUBLIEK OMROEP**  
 p/a Lange Voorhout 86, unit 23  
 2514 EJ Den Haag  
 Tel. 070 3458241  
 E-mail: [info@anderepubliekeomroep.nl](mailto:info@anderepubliekeomroep.nl)  
[www.anderepubliekeomroep.nl](http://www.anderepubliekeomroep.nl)

Den Haag, 15 maart 2012,

Aan: De minister-president, drs M. Rutte  
 De minister van Economische Zaken, Landbouw en  
 Innovatie, drs. M. Verhagen  
 Mevr. F. Agema  
 Dhr. S. Blok  
 Dhr. S. van Haersma Buma  
 Dhr. G. Wilders

### **Bezuinigingen bij de NPO hebben wél zin, maar dan tegelijk het bestel hervormen:**

De onafhankelijke werkgroep Andere Publieke Omroep APO, die al vanaf 2003 een fundamenteel pleidooi houdt voor modernisering van het omroepbestel, ziet wel degelijk heil in bezuinigingen. Maar dan tegelijkertijd met een forse hervorming:

1. Het APO voorstel, gelanceerd in juni 2010 en nader berekend op basis van de jongste cijfers van de Boston Consulting Group, brengt de kosten op de mediabegroting - 700 miljoen euro per jaar in 2011 - terug tot 370 miljoen euro per jaar in 2016.
2. Er is dus een bezuiniging te bereiken in 2016 van 330 miljoen euro per jaar, aanzienlijk meer dan de 125 miljoen euro per jaar, die de NPO nu met pijn en moeite in datzelfde 2016 kan vrijmaken
3. Het omroepbestel gaat er dan volgens het APO voorstel geleidelijk als volgt uitzien:
  - Twee 24 uren tv zenders, een voor *nieuws en achtergronden* en een voor *kunst en cultuur*.
  - Idem op het gebied van de radio.
  - Er komt één hoofdredacteur voor de twee *nieuws en achtergrond* zenders en één hoofdredacteur voor de twee *kunst en cultuur* zenders.
  - Ieder van de twee hoofdredacteurs krijgt een zelfstandige verantwoordelijkheid voor de programmatische inhoud van zijn of haar zenders.
  - Een lichte bestuursconstructie met ondersteunend afdelingen op het gebied van juridisch zaken, financiën en communicatie.
4. Aanzienlijke kwalitatieve verbeteringen van de programmering worden bereikt door lagere algemene kosten en meer geld voor de twee kerntaken van de publieke omroep: *nieuws & achtergronden* en *kunst & cultuur*.
5. Voor de *nieuwsorganisatie* - waarvoor de bestaande NOS zich goed leent - zal, in plaats van zoals nu 70 miljoen euro, 205 miljoen euro per jaar beschikbaar zijn.

6. Voor *kunst en cultuur* - de NTR van nu is daarvoor een geschikte programma organisatie - is nu 75 miljoen euro uitgetrokken en dat wordt 105 miljoen euro.
7. De *omroepverenigingen* behouden hun zelfstandigheid en behoeven niet te fuseren; hun positie zal niet langer in de wet verankerd zijn, maar zij kunnen een belangrijke plaats verwerven als toeleverancier van programma's aan de NPO – nieuwe stijl.

Namens de werkgroep APO, Antonie C.A.Dake

---

Noot voor de redactie:

Voor verdere informatie is Koos Kalkman bereikbaar via:  
Mobile 06 53 178710  
Tel. 071 5223877  
[koos.kalkman@multimediaraad.nl](mailto:koos.kalkman@multimediaraad.nl)



Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Werkgroep Andere Publieke Omroep APO  
t.a.v. De heer A.C.A. Dake  
Lange Voorhout 86  
2514 EJ DEN HAAG

Minister-President  
Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie  
3648420

Datum 20 maart 2012  
Betreft Uw brief d.d. 15 maart 2012

Geachte heer Dake, *De heer Antonie,*

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRESIDENT,  
Minister van Algemene Zaken,

*Mark Rutte*

Mark Rutte





# Rabobank

Postadres Postbus 17100, UC 0566, 3500 HG Utrecht

**Rabobank Nederland**  
raad van bestuur

Aan de Minister-President  
de heer drs. M. Rutte  
Ministerie van Algemene Zaken  
Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag

**dr. P.W. Moerland**  
voorzitter

Croeselaan 18  
3521 CB UTRECHT  
Telefoon (030) 216 35 80  
Fax (030) 216 19 69  
Email [p.w.moerland@rn.rabobank.nl](mailto:p.w.moerland@rn.rabobank.nl)

Datum 18 april 2012

Geachte heer Rutte,

Wij zijn van mening dat het invoeren van een bankbelasting in ons land om uiteenlopende redenen uitermate ongewenst is.

Het zal de economie en het broodnodige economische herstel ernstige schade berokkenen. Wij achten het vanuit maatschappelijk oogpunt onaanvaardbaar om een moedwillig verkozen rem op de kredietverlening aan het bedrijfsleven en de woningmarkt te zetten. Het zal de reeds ingezette recessie vermijdbaar verergeren.

Banken staan voor de noodzaak om hun buffers drastisch te versterken, teneinde in de toekomst wel zelfredzaam te zijn of, in het geval van Rabobank, te blijven. Het streven moet erop zijn gericht om de belastingbetaler bij eventuele volgende crises te ontzien en juist niet opnieuw te treffen. Het invoeren van een bankbelasting staat hier haaks op.

Met de invoering van een bankbelasting zouden wij bewust vooruitlopen op de meeste andere lidstaten van de Europese Unie. Het is nog niet duidelijk welke plannen ter zake vanuit de Europese Unie op ons af gaan komen. Laat ons dat eerst afwachten.

Zoals bekend is, is de Rabobank geheel zonder steun van buiten door de financiële crisis heen gekomen. Iets waar onze 9 miljoen klanten, bijna 2 miljoen leden en 60.000 medewerkers terecht trots op zijn.



**Rabobank**

De coöperatieve Rabobank kent geen aandeelhouders. De winst is geen doel in zichzelf, maar is nodig voor het opbouwen van een gezonde kapitaalbuffer. Deze werkwijze heeft Rabobank tot een van de meest solide private banken ter wereld gemaakt, iets waar Nederland trots op mag zijn. Deze solide basis heeft ook mogelijk gemaakt dat de Rabobank problemen elders in de financiële sector, ook nog onlangs, heeft kunnen helpen opvangen.

Rabobank is de grootste bank in Nederland. Een bankbelasting zou onze bank, en daarmee onze leden en klanten, dan ook zwaar treffen. Wij kunnen en willen dat niet aan hen uitleggen. En zij zullen het domweg niet begrijpen en als buitengewoon onredelijk ervaren. Het invoeren van een bankbelasting druist in tegen het belang van onze miljoenen leden en klanten. Het is mede namens deze achterban dat wij u uitdrukkelijk en indringend oproepen om uw voornemen ter zake te heroverwegen.

Gelet op het belang van deze zaak stellen wij het op prijs om deze oproep persoonlijk met u te bespreken.

Met vriendelijke groet,

dr. P.W. Moerland  
Voorzitter raad van bestuur

prof.em.dr. L. Koopmans  
Voorzitter raad van commissarissen

C.c. drs. M.J.M. Verhagen  
mr.drs. J.C. de Jager



Minister-President  
Minister van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Rabobank Nederland  
t.a.v. De heer dr. P.W. Moerland en dhr. prof.dr. L. Koopmans  
Postbus 17100  
3500 HG UTRECHT

**Minister-President**

Binnenhof 19  
2513 AA Den Haag  
Postbus 20001  
2500 EA Den Haag  
[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

**Onze referentie**  
3653362

Datum 21 april 2012  
Betreft Uw brief d.d. 18 april 2012

Geachte heren Moerland en Koopmans,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken. Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop nader te reageren.

DE MINISTER-PRESIDENT,  
Minister van Algemene Zaken,

Mark Rutte

